

La Participació dels Ciutadans en les Institucions de la Unió Europea

Codi: 102257

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Blasi Casagran

Correu electrònic: Cristina.Blasi@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per a un bon seguiment del curs és convenient tenir coneixements previs específics de Dret de la Unió Europea i, com a mínim, nivell C1 en llengua anglesa.

Objectius

- Conèixer i analitzar els drets polítics lligats a la ciutadania europea.
- Millorar la comprensió del Dret de la Unió Europea tenint plenament present el principi democràtic i drets de ciutadania reconeguts per la jurisprudència del Tribunal de Justícia.
- Analitzar l'arquitectura institucional de l'Unió Europea i les dinàmiques interinstitucionals des de la perspectiva de la legitimitat democràtica i les seves concrecions jurídiques.
- Comprendre les vies de comunicació entre ciutadans, organitzacions de la societat civil, representacions d'interessos, i les institucions de la Unió Europea, des d'una perspectiva jurídica.

Competències

- Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Demostrar que es comprèn el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la necessària visió interdisciplinària dels problemes jurídics.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Identificar, valorar i posar en pràctica els canvis en la jurisprudència.
- Incorporar els mecanismes necessaris per conèixer, valorar i aplicar les reformes legislatives així com per seguir els canvis que es produeixen en una determinada matèria.
- Memoritzar i utilitzar la terminologia jurídica.
- Reconèixer i resoldre problemes.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

- Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar una visió interdisciplinària i integrada dels problemes jurídics en l'entorn internacional.
2. Buscar, interpretar i aplicar les normes jurídiques pròpies del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
3. Construir un raonament o discurs jurídic en l'àmbit del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
4. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictàmens.
5. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
6. Identificar i conèixer els continguts bàsics de cada una de les especialitats indicades.
7. Identificar i valorar els canvis i l'evolució de la jurisprudència en un context de pluralitat d'ordenaments.
8. Memoritzar i utilitzar la terminologia pròpia del dret internacional públic, del dret internacional privat i del dret de la Unió Europea.
9. Reconèixer i resoldre problemes.
10. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
11. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
12. Treballar en àmbits multidisciplinaris i interdisciplinaris.
13. Valorar els canvis i les reformes legislatives en un context de pluralitat d'ordenaments.

Continguts

Tema 1. - Concepte i límits de la ciutadania europea

Drets/obligacions d'un ciutadà europeu. - Obtenció de la ciutadania europea. - Diferència entre ciutadania i nacionalitat. - Orígens i història de la ciutadania europea. - Categories de ciutadà europeu. - Desenvolupament del concepte de ciutadania pel TJUE.

Tema 2. - Drets polítics dels ciutadans europeus

El procediment electoral. - Els drets electorals dels ciutadans europeus. - Condicions de vot a les eleccions municipals i a les eleccions al PE. - Jurisprudència del TJUE i del TEDH. - Sistemes electorals als Estats Membres.

Tema 3. - Els poders i funcions del Parlament Europeu

Increment de poders del PE. - Funcions bàsiques del PE. - El Parlament com a legislador: la codecisió amb el Consell, la iniciativa legislativa i el control dels actes no legislatius. - Procediment fast-track. - El control parlamentari.

Tema 4. - Els membres del Parlament Europeu

Personal temporal. - Secretaria General. - Els diputats: L'estatut europeu i el rol dels diputats individuals. - El president del PE. - Assistents dels eurodiputats. - Les comissions parlamentàries. - Comissions temporals d'investigació. - Els grups polítics europeus. - La figura del rapporteur.

Tema 5. - El rol dels Parlaments Nacionals a la UE

La participació dels Parlaments nacionals a las modificacions dels Tractats bàsics de la Unió Europea. - La consulta dels parlaments estatals i subestatals sobre el respecte del principi de la subsidiarietat. - La cooperació entre el Parlament Europeu i els parlaments dels Estats membres. - Funcions dels PN des del Tractat de Lisboa. - El procediment d'alerta temprana.

Tema 6. - Els referèndums sobre qüestions de la Unió Europea

Los referèndums d'adhesión o retirada de la Unió Europea. - Els referèndums de ratificació de Tractats. - Els referèndums sobre polítiques de la UE. - Estudi de cas: Brexit.

Tema 7. - La iniciativa ciutadana al Tractat de Lisboa

El dret de les ciutadanes i ciutadans de demanar nova legislació. - Procediment aplicable. - Condicions de fons. - Estudi de les iniciatives pasades i presents.

Tema 8. - La participació de la societat civil: El Comitè Econòmic i Social

Miembros del Comité Económico y Social. - Categorías del CES. - Presidente del CES. - Competencias del CES. - Ámbitos de consulta del CES.

Tema 9. - Las peticions i les reclamacions de les ciutadanes i els ciutadans

El dret de petició al Parlamento. - Procediment de petició. - L'Ombudsman europeu: Origen i evolució. - Límits de l'Ombudsman europeu. - Diferències entre l'Ombudsman i el TJUE.

Tema 10. - El principi de transparència

L'accés als documents de les institucions i els òrgans de la UE. - La publicitat de les reunions de les institucions. - La claretat de les reglamentacions europees.

Metodologia

Durant el curs, l'alumne ha de realitzar diversos tipus d'activitats. Una gran part de l'aprenentatge s'adquireix fora de l'aula, mitjançant l'estudi autònom de l'alumne. Aquest estudi es complementa amb la lectura de textos i sentències, així com la preparació i redacció de treballs i activitats.

L'assistència a classe és imprescindible ja que s'imparteixen sessions teòriques, necessàries per a la realització de les pràctiques. A més, una gran part d'aquestes pràctiques es duen a terme en horari de classe, i consisteixen en la participació en debats, resoldre qüestions relatives a sentències o textos llegits prèviament, i també a realitzar presentacions orals.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	22,5	0,9	2, 3, 6, 8, 13
Debats	5	0,2	3, 4, 5, 11
Presentacions orals	6	0,24	1, 3, 4, 7, 11
Pràctiques	11,5	0,46	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Estudi	43	1,72	6, 8, 11
Lectura de textos	25	1	2, 7, 13
Preparació i redacció de treballs	25	1	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 12
Recerca de documentació	7	0,28	2, 11, 12

Avaluació

L'avaluació final serà el resultat de combinar l'avaluació continuada amb l'examen final.

L'avaluació continuada comptarà un 50% de la nota final i consistirà en 5 activitats diferents:

1. Activitat sobre la jurisprudència de ciutadania de la UE (10%)
2. Activitat sobre l'iniciativa ciutadana europea (10%)
3. Activitat sobre Brexit (10%)
4. Presentació de totes les activitats de classe (10%)
5. Assistència i participació a classe (10%)

La data concreta de realització de les activitats avaluables publicarà a l'aula Moodle abans de l'inici de la docència, i s'explicarà detalladament al primer dia de classe.

L'altre 50% s'obtindrà amb un examen final, que consistirà en preguntes breus sobre aspectes que s'han après a classe.

Reavaluació: Els alumnes que no superin l'assignatura segons el mètode indicat, però que hagin obtingut com a mínim un 3 (sobre 10) en l'examen final podran presentar-se a la reavaluació, que consistirà en un altre examen de la mateixa tipologia. Els alumnes que per raons justificades no hagin pogut realitzar alguna de les tres activitats -Ciutadania, Brexit, Iniciativa ciutadana- en la data prevista, la podran recuperar segons els criteris indicats pel professor. Les disposicions relatives a la reavaluació són d'aplicació i interpretació estrictes.

L'examen i els treballs es realitzaran en llengua anglesa.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat Brexit	10%	0,7	0,03	1, 6, 7, 10, 13
Activitat Iniciativa Ciutadana Europea	10%	0,5	0,02	4, 5, 7, 11, 13
Activitat ciutadania europea	10%	1	0,04	3, 6, 7, 9, 10
Examen	50%	2	0,08	1, 2, 6, 7, 8, 13
Lliurament activitats aula	10%	0,3	0,01	3, 6, 9, 10, 13
Presència i participació	10%	0,5	0,02	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Bibliografia

Elspeth Guild and Valsamis Mitsilegas, "Immigration and Asylum Law and Policy in Europe", Brill | Nijhoff, Boston, Massachusetts (USA), April 2015, ISSN: 1568-2749

David M. Farrell and Roger Scully, "Representing Europe's Citizens? Electoral Institutions and the Failure of Parliamentary Representation", Oxford University Press, May 2007, ISBN: 9780199285020

Ulrike Liebert, Alexander Gattig and Tatjana EVAS, "Democratising the EU from Below? Citizenship, Civil Society and the Public Sphere", Ashgate, 2013, ISBN 9781472408303

Fernando Mendez, Mario Mendez and Vasiliki Triga, "Referendums and the European Union. A Comparative Inquiry", Cambridge Studies in European Law and Policies, June 2014, ISBN: 9781107034044

The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution, Dictus Publishing, December 2010, ISBN-10: 3843343403.

Cristina Blasi Casagran, *Global data protection in the field of law enforcement: An EU perspective*, Routledge. Taylor & Francis Group, Oxfordshire, UK, June 2016.

Kristine Kruma, "EU Citizenship, Nationality and Migrant Status: An Ongoing Challenge", *Martinus Nijhoff Publishers*, 2013.

Gregorio Garzón Clariana, "Introducción", G. Garzón Clariana (ed.): *Ciudadanía europea y democracia - La reforma del acta electoral y de los partidos políticos europeos/European citizenship and democracy - The Reform of the electoral act and of European political parties/Ciutadania europea i democràcia - La reforma de l'acta electoral i dels partits polítics europeus*, ed. Marcial Pons, Madrid 2012, p. 23 a 27.

Gregorio Garzón Clariana, "El control parlamentario del ejecutivo en la Unión Europea" F. Pau i Vall (coord.): *El control del Gobierno en democracia*, Madrid, Tecnos, 2013, p. 19-40.

Gregorio Garzón Clariana, "Les droits politiques des citoyens de l'Europe: les vingt premières années", *ERA Forum* (2013) p. 545-567.